

Sygn. akt II DO 60/20

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Majchrowski (przewodniczący)

SSN Paweł Zubert (sprawozdawca)

Ławnik SN Katarzyna Borkowska

Protokolant Anna Rusak

w sprawie M. K. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. , po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 9 października 2020 r., odwołania wniesionego przez obwinionego od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 5 marca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...),
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z 28 stycznia 2016 roku - Prawo o prokuraturze (Dz.U.2019.740 j.t.)

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 lipca 2019 roku, sygn. akt PO IV WOS (...), Prokurator Okręgowy we W. na podstawie art. 150 § 1 i 2 ustawy Prawo o prokuraturze zawiesił w czynnościach służbowych prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. M. K. na okres sześciu miesięcy.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym postanowieniem z 15 listopada 2019 roku, sygn. akt PK I SD (...), nie uwzględnił wniesionego przez M. K. środka odwoławczego i utrzymał zaskarżone postanowienie z 31 lipca 2019 roku w mocy.

Wnioskiem z dnia 4 grudnia 2019 roku w sprawie prowadzonej pod sygn. akt PO IV WOS (...) Prokurator Okręgowy w W. wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym o obniżenie wynagrodzenia prokuratorowi

Prokuratury Rejonowej w W. M. K do 50% jego wysokości na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych z uwagi na charakter popełnionego przewinienia.

Postanowieniem z 5 marca 2020 r., sygn. akt PK I SD (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym:

1. na podstawie przepisu art. 152 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2019.740, t.j.) obniżył prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W. M. K. wynagrodzenie do wysokości 50% na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych.

2. na podstawie przepisu art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2019.740. t.j.). kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Odwołanie od powyższego postanowienia wniósł M. K. , zaskarżając je w całości. Autor odwołania zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił obrazę przepisu art. 152 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze przez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie obniżenia wynagrodzenia do wysokości 50 % na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych w sytuacji, gdy w zaistniałym stanie faktycznym brak było przesłanek uzasadniających zastosowanie obniżenia. Skarżący podkreślił przy tym, że okoliczności sprawy wskazywały na niewielki stopień społecznej szkodliwości, natomiast - zważając na jego sytuację osobistą, zdrowotną, rodzinną i majątkową - obniżenie przysługującego mu wynagrodzenia bezsprzecznie powoduje istotne pogorszenie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb w zakresie niezbędnego utrzymania siebie i pozostałych członków jego rodziny, a także kontynuowania stosowanego i wymaganego leczenia.

Formułując powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości lub jego zmianę poprzez obniżenie przysługującego mu na stanowisku prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. wynagrodzenia o 10%.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedzione przez skarżącego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 152 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze w przypadku gdy prokurator został zawieszony w czynnościach, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, na wniosek przełożonego dyscyplinarnego, może obniżyć do 50% wysokość wynagrodzenia prokuratora na czas trwania tego zawieszenia. Powołany przepis określa zatem jedynie górną granicę obniżenia wynagrodzenia, pozostawiając dyskrecjonalnej władzy orzekającego w danej sprawie organu precyzyjne określenie jego zakresu.

Zważając na brak zdefiniowania przez ustawodawcę przesłanek decydujących o wysokości obniżenia wynagrodzenia zawieszonego w czynnościach służbowych prokuratora, należy się odnieść w tym zakresie do poglądów wypracowanych przez orzecznictwo. W judykaturze przyjmuje się natomiast, iż czynnikiem determinującym granicę obniżenia uposażenia sędziego (a zatem również i prokuratora) jest stopień społecznej szkodliwości czynu i postawa sprawcy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2012 r., sygn. SNO 21/12, LEX nr 1231614). Decyzja o wysokości zastosowanego obniżenia uzależniona jest zatem od „charakteru zarzucanego czynu, jego odbioru społecznego i korporacyjnej szkodliwości, stopnia nasilenia domniemanej winy sprawcy, a także zakresu naruszenia dobrego wizerunku władzy sądowniczej oraz powagi sądu” (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2009 r., sygn. 35/09, LEX nr 1288872). W kwestii miarkowania instytucji zawartej 152 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze okoliczności dotyczące warunków osobistych, stanu rodzinnego i sytuacji majątkowej mają drugorzędne znaczenie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 27 marca 2007 r., SNO 14/07, LEX nr 471781). Przesłanki niezwiązane z zarzucanym czynem oraz postawą sprawcy nie mogą rzutować na wartościowanie skali obniżenia wynagrodzenia (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 15 września 2006 r., SNO 48/06, LEX nr 470263).

Jednocześnie w orzecznictwie wskazuje się, iż odstępianie od maksymalnego ustawowego obniżenia wynagrodzenia uzasadnione jest jedynie

w sytuacji, gdy zastosowanie powyższego doprowadziłoby do popadnięcia w niedostatek bądź spowodowałoby znaczące pogorszenie sytuacji majątkowej. Powyższe wymaga jednakże zaistnienia wyjątkowych, szczególnych okoliczności, przy czym „samo ich wystąpienie nie oznacza jeszcze in concreto automatycznej zasadności zmniejszenia tego obniżenia” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2019 r., II DO 7/19, LEX nr 2686286).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż brak jest zarówno przesłanek faktycznych, jak i prawnych uzasadniających zmianę zakwestionowanego przez skarżącego wymiaru obniżenia wynagrodzenia. Mając bowiem na uwadze zasadniczy dla oceny tejże kwestii stopień społecznej szkodliwości a także dostateczne uprawdopodobnienie zarzuconego skarżącemu czynu, za w pełni trafną uznać należy ustaloną przez sąd meriti maksymalną wysokość obniżenia uposażenia przysługującego prokuratorowi M. K.

W wywiedzionym odwołaniu skarżący podniósł zarzut naruszenia art. 152 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze, wskazując zarówno na nieuzasadnione zastosowanie określonej w powyższym przepisie instytucji, jak i brak przesłanek uzasadniających obniżenie należnego mu wynagrodzenia w ustawowo maksymalnej wysokości.

Zdaniem Sądu Najwyższego powyższy zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. O ile zgodzić się należy ze skarżącym, że orzeczenie wspomnianego środka przy zawieszeniu w czynnościach służbowych ma charakter fakultatywny, to brak jest jednak podstaw do odstąpienia od jego zastosowania w niniejszej sprawie.

Oceniając bowiem zarzucony skarżącemu czyn przez pryzmat okoliczności określonych w art. 115 § 2 k.k., uznać należy stopień jego społecznej szkodliwości za szczególnie wysoki. Podkreślenia wymaga, iż prokurator M. K. został zawieszony w czynnościach służbowych (przy czym powyższe zostało przedłużone do 31 grudnia 2020 r.) w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w postaci niewykonania polecenia służbowego na

skutek pozostawania w stanie nietrzeźwości podczas pełnionego w miejscu pracy dyżuru. Zachowanie skarżącego doprowadziło do zagrożenia czynności procesowych w sprawie prowadzonej pod sygn. akt PR 1 Ds (...) i konieczności podjęcia decyzji w przedmiocie wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania przez innego prokuratora. Niewątpliwie, popełnienie czynu zarzucanego prokuratorowi M. K. nie licuje z godnością pełnionego urzędu prokuratora i naraża na szwank wizerunek prokuratury.

Sąd meriti trafnie zatem w relacji do społecznej szkodliwości czynu zdecydował o maksymalnej wysokości obniżonego wynagrodzenia. Podnoszone natomiast w treści odwołania okoliczności w postaci „złej kondycji psychofizycznej”, dotychczasowej pozytywnej oceny pracy i otrzymanej po dacie zdarzenia gratyfikacji jubileuszowej, mające w ocenie skarżącego uzasadnić niewielki stopień społecznej szkodliwości, w świetle zaprezentowanych wyżej uwag, pozostają dla tejże oceny bez znaczenia.

Analizując natomiast podnoszone przez skarżącego okoliczności osobiste, rodzinne i majątkowe stwierdzić należy, iż powyższe nie mają charakteru okoliczności szczególnych, lecz standardowych trudności życiowych, które nie uzasadniają ich uwzględnienia w kontekście miarkowania obniżenia wynagrodzenia.

W ocenie Sądu Najwyższego 50% wysokości dotychczasowego wynagrodzenia nie stanowi nadto kwoty znikomej i niewystarczającej na zabezpieczenie codziennych potrzeb prokuratora i jego rodziny, przy czym, jak wspomniano uprzednio, podnoszone przez odwołującego się kwestie finansowe nie stanowią okoliczności o szczególnym, wyjątkowym charakterze. Nie sposób nie wspomnieć również o tym, że zasadność obniżenia wynagrodzenia uzasadnia nadto okoliczność, iż na skutek zawieszenia w czynnościach prokurator jest zwolniony od wykonywania podstawowych zadań służbowych. Brak jest zatem podstaw, aby pobierał on tożsame wynagrodzenie z wynagrodzeniem, jakie otrzymuje prokurator, który nie został odsunięty od czynności i wykonuje powyższe w pełnym wymiarze (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2018 r., I DO 12/18, LEX nr 2628016). Obniżenie uposażenia w tym kontekście stanowi

nadto sui generis zadośćuczynienie dla Skarbu Państwa za brak aktywności zawodowej zawieszonego prokuratora, przy czym jednocześnie nie pozostawia go w niedostatku.

Przypomnienia wymaga również, iż obniżenie wynagrodzenia na czas trwania zawieszenia prokuratora w czynnościach stanowi jedynie instytucję tymczasową, nie mającą trwałego charakteru. Zważając natomiast na treść przepisu art. 152 § 3 ustawy Prawo o prokuraturze podkreślić należy, iż w sytuacji, gdy postępowanie dyscyplinarne zostanie umorzone bądź zakończy się uniewinnieniem prokuratora, przysługujące mu wynagrodzenie zostanie przywrócone do pierwotnej wysokości, a zatrzymana część zostanie mu wypłacona wraz z należnymi odsetkami ustawowymi.

W odwołaniu skarżący wprowadził nie sformułował zarzutu naruszenia art. 424 § 2 k.p.k., jednakże w części motywacyjnej wywiedzionego środka odwoławczego podniósł, iż sąd meriti pominął istotną dla ustalenia wysokości obniżonego wynagrodzenia kwestię stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego i w żaden sposób nie uzasadnił wysokości zastosowanego obniżenia. W przekonaniu Sądu Najwyższego analiza sporządzonego przez sąd I instancji uzasadnienia nie pozwala na wysnucie takowego wniosku, gdyż jego treść odpowiada wymogom określonym w treści uprzednio powołanego przepisu, a sąd a quo dostatecznie umotywowował wydane rozstrzygnięcie, wyjaśniając przyczyny obniżenia wynagrodzenia w kwestionowanej przez skarżącego wysokości. Jednocześnie podkreślenia wymaga, iż odwołujący nie wykazał wpływu ewentualnego uchybienia sądu I instancji w tym zakresie na treść orzeczenia, do czego zobowiązywała go treść art. 438 pkt 2 k.p.k.

Powyższe okoliczności uzasadniają zatem utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym jako odpowiadającego prawu i uznania za w pełni trafne.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 166 ustawy Prawo o prokuraturze, obciążając nimi Skarb Państwa.

